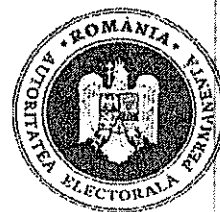

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

Nr. 4877 / DRP
DATA 10.09.2024

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

Nr. 26558 / 10.09.2024

Către: **Secretariatul General al Guvernului**
Departamentul pentru Relația cu Parlamentul
drparlament@gov.ro

Domnului Nini Săpunaru, secretar de stat

Referitor la: **Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților (B401/2024)**

Stimate domnule secretar de stat,

Ca urmare a solicitării formulate în cadrul adresei dumneavoastră nr. 7761/02.09.2024, înregistrată la Autoritatea Electorală Permanentă cu nr. 26558/02.09.2024, precizăm că **nu susținem adoptarea Propunerii legislative pentru modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților (B401/2024)**, pentru următoarele motive:

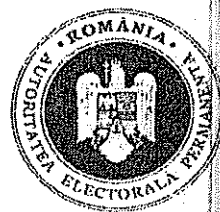
1. Textul art. 5 alin. (1) din Legea nr. 208/2015, cu modificările și completările ulterioare, stabilește sistemul electoral utilizat pentru alegerea membrilor Parlamentului României. Modificarea prevederilor acestuia în sensul propus de inițiator, cu mai puțin de 3 luni înaintea datei la care ar trebui să se desfășoare alegerile parlamentare din anul 2024, încalcă principiul stabilității legii electorale, potrivit căruia **elementele fundamentale ale dreptului electoral nu ar trebui să poată fi amendate cu mai puțin de un an înainte de alegeri**.

Curtea Constituțională are o bogată jurisprudență în acest sens, în cadrul căreia afirmă constant faptul că „Dreptul la alegeri libere impune respectarea unor exigențe, între care și aceea a stabilității normelor juridice în domeniul electoral. Într-un plan mai larg, stabilitatea acestor norme constituie o expresie a principiului securității juridice, instituit, implicit, de art. 1 alin. (5) din Constituție, principiu care exprimă în esență faptul că cetățenii trebuie protejați contra unui pericol care vine chiar din partea dreptului, contra unei insecurități pe care a creat-o dreptul sau pe care acesta riscă s-o creeze, impunând ca legea să fie accesibilă și previzibilă. (...) Aceste principii cunosc o dezvoltare specială

Str. Stavropoleos, nr. 6, Sector 3, București
Telefon: 021.310.07.69, e-mail: registratura@roaep.ro
www.roaep.ro

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

în ceea ce privește dreptul electoral, în considerarea importanței acestuia, fiind subliniate în documente adoptate în această materie.”

Aceleași argumente sunt aplicabile și cu privire la textul art. 61¹ propus de inițiator.

2. Textul privind norma de reprezentare propus de inițiator - art. 5 alin. (5) - nu respectă cerințele de precizie și claritate stabilite de art. 8 alin. (4) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările ulterioare, fiind lipsit de cursivitate, conținând o serie de repetiții și sintagme nespecifice stilului juridic.

Totodată, sintagma „date obținute la cel mai recent recensământ al populației” din textul art. 5 alin. (5) propus se suprapune și intră în contradicție cu dispozițiile art. 5 alin. (4) din textul în vigoare al Legii nr. 208/2015, cu modificările și completările ulterioare, pe care inițiatorul propunerii legislative omite să îl abroge odată cu alin. (2) și alin. (3).

3. Facilitatea acordată în prezent de legiuitor în cadrul art. 54 alin. (1) din Legea nr. 208/2015 vizează acei competitori electorali care dovedesc un anumit nivel de reprezentativitate, prin intermediul numărului de semnături de susținere colectate. Aceștia trebuie să întrunească „cel puțin 0,5% din numărul total al alegătorilor înscrși în Registrul electoral la nivel național”.

Textul art. 54 alin. (1) propus de inițiator vizează diminuarea numărului de susținători necesar pentru a beneficia de această facilitate, implementarea unei condiții suplimentare referitoare la dispersia teritorială a susținătorilor, precum și eliminarea organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale din categoria competitorilor electorali cărora li s-ar aplica aceste prevederi.

Nu avem obiecții cu privire la modificarea numărului de susținători necesar, aceasta fiind o opțiune aflată la latitudinea legiuitorului, însă apreciem ca nejustificată **crearea unei diferențe de tratament** între partidele politice, alianțele politice și alianțele electorale, pe de o parte și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, pe de altă parte, acestea din urmă nemaiputând beneficia de aceleași modalități de valorificare a drepturilor conexe dreptului de a fi ales.

În același timp, textul propus nu respectă cerințele de precizie și claritate stabilite de art. 8 alin. (4) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările ulterioare. În acest sens, semnalăm omiterea cuvântului „liste” din sintagma „partidele politice (...) care depun la Biroul Electoral Central susținute de (...)”. Totodată, sintagma „înscrși în Registrul electoral la nivel național” preluată de inițiator din textul art. 54 alin. (1) în vigoare, își pierde, în noua formulare, sensul avut în sintagma „numărul total al alegătorilor înscrși în Registrul electoral la nivel național”.

De asemenea, apreciem că formularea „minim 2/3 din numărul de circumscripții electorale” ar putea genera, în acest text, interpretări diferite.

4. Textul art. 52 alin. (2) propus de inițiator vizează scăderea numărului de susținători necesar pentru depunerea candidaturilor, aspect asupra căruia ne-am pronunțat la punctul

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

anterior, precum și implementarea unei condiții suplimentare referitoare la dispersia susținătorilor pe teritoriul circumscripției electorale.

Dat fiind numărul minim de susținători propus, respectiv 200, apreciem că această condiție nu poate fi văzută ca fiind limitativă, atât timp cât se aplică exclusiv pentru circumscripțiile de pe teritoriul statului român, astfel cum ar rezulta din textul art. 54 alin. (2)¹) propus de inițiator.

Astfel, textul alin. (2)¹) mai sus menționat instituie o derogare de la regula stabilită de art. 54 alin. (2) în cazul susținătorilor candidaților din circumscripțiile electorale „din afara României”, acestora neaplicându-li-se cerința dispersiei teritoriale. Din perspectiva necesității rigorii textului normativ, semnalăm sintagma „Sunt exceptați (...) susținătorii candidaților partidelor (...) respectiv candidații independenți”, sensul logic la frazei fiind „respectiv ai candidaților independenți”.

În ceea ce privește textul art. 54 alin. (3), observăm că inițiatorul elimină distincția operată de legea în vigoare între numărul de susținători necesar în cazul candidaților independenți față de numărul de susținători necesar celorlalți competitori electorali. Așa cum arătam, numărul minim de 200 de susținători propus nu constituie, în opinia noastră, o condiție cu efect limitativ.

5. Pe fond, nu avem obiecții privind implementarea unui sistem distinct de colectare a semnăturilor de susținere pentru candidați. Sistemul propus de inițiator se corelează cu propunerea de reducere a numărului acestora. Deși mai puțini ca număr, susținătorii semnează listele la sediul biroului electoral de circumscripție, așadar într-un cadru ce conferă un plus de siguranță.

Apreciem însă că o astfel de măsură poate fi implementată ulterior anului electoral 2024, întrucât necesită modificări ale legislației electorale mult mai ample decât cele avute în vedere în cadrul prezentei propuneri legislative.

Observând că inițiatorul face referire în cadrul art. 54 alin. (5) la lista de candidați și nu la lista de susținători, atragem atenția supra faptului că acestea sunt două documente distincte, cu formate și elemente diferite, reglementate ca atare în cadrul Legii nr. 208/2015, cu modificările și completările ulterioare.

Nu poate fi acceptată ipoteza în care susținătorii ar semna direct pe listele de candidați, întrucât acestea conțin și date cu caracter personal ale candidaților ce nu pot fi accesibile susținătorilor, precum CNP-ul¹. Prin urmare, alegătorii își pot înscrie datele și pot semna în **listele de susținători**.

În consecință, nu susținem eliminarea din textul Legii nr. 208/2015 a enumerării elementelor listei de susținători, ce a fost operată odată cu modificarea textului art. 54 alin. (5).

¹ Anexa nr. 1- Modelul listei de candidați la Metodologia întocmirii și depunerii dosarelor de candidatură și a listelor de susținători la alegerile pentru Senat și Camera Deputaților, aprobată prin Hotărârea Autorității Electorale Permanente nr.12/2020, cu modificările ulterioare

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

6. Stabilirea unui prag electoral reprezintă o decizie politică aflată exclusiv la latitudinea Parlamentului, opinie exprimată, în mod repetat, și de Curtea Constituțională a României. Astfel, în cadrul Deciziei nr. 305 din 12 martie 2008, Curtea a reținut că „instituirea unui prag electoral ține de opțiunea legiuitorului care poate alege între mai multe soluții existente”.

Semnalăm însă faptul că modificarea pragului electoral aplicabil alegerilor parlamentare cu mai puțin de 3 luni înaintea datei la care acestea ar trebui să se desfășoare, încalcă principiul stabilității legii electorale, în condițiile în care pragul electoral reprezintă unul dintre elementele esențiale ale sistemului electoral.

Curtea Constituțională a reținut faptul că în Codul de bune practici în materie de referendum, adoptat în 2007, Comisia europeană pentru democrație prin drept (Comisia de la Veneția) a recomandat statelor asigurarea unei stabilități în ceea ce privește legislația în această materie. Or, stabilitatea dreptului este un element important al credibilității procesului electoral, iar modificarea frecventă a normelor și caracterul lor complex pot dezorienta alegătorul, astfel că trebuie evitată modificarea frecventă sau cu puțin timp (mai puțin de un an) înainte de referendum a aspectelor sale fundamentale. Luând în discuție, în acest context, forța juridică a dispozițiilor acestui cod, invocat de autorii sesizării, Curtea reține că într-adevăr acest act nu are un caracter obligatoriu, însă recomandările sale constituie coordonate ale unui scrutin democratic, în raport cu care statele - care se caracterizează ca aparținând acestui tip de regim - își pot manifesta opțiunea liberă în materie de referendum, cu respectarea drepturilor fundamentale ale omului, în general, și a drepturilor de natură politică, în special.

7. Referitor la modificarea Anexei nr. 1 la Legea nr. 208/2015, cu modificările și completările ulterioare, astfel cum am arătat în toate punctele noastre de vedere anterioare privind acest aspect, opinăm că ar fi necesară reglementarea în lege a criteriului care stă la baza aplicării normei de reprezentare în cazul circumscripției electorale pentru cetățenii români cu domiciliul în afara țării.

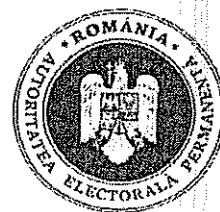
Prezenta inițiativă legislativă nu menționează în textele propuse criteriul stă la baza creșterii numărului circumscripțiile electorale pentru românii din afara țării și nici rațiunile care au condus la delimitarea acestora.

Astfel, unele dintre circumscripții sunt constituite la nivelul unui singur stat (circumscripțiile 44-46), altele la nivelul mai multor state (circumscripția 47), altele menționează zone din continente, incert definite (circumscripțiile 43, 48 și 49).

Această delimitare nu este însoțită de un număr concret al cetățenilor români care au fost luați în considerare pentru fiecare dintre circumscripții în parte. Nu este clar dacă inițiatorul a avut în vedere norma de reprezentare propusă în textul art. 5 alin. (5), dacă în cadrul fiecărei circumscripții au fost incluși toți cetățenii români sau doar cei cu drept de vot și nici dacă s-a raportat la date oficiale privind cetățenii români din străinătate, o astfel de delimitare fiind necesar a se efectua pe baze unor informații certe, furnizate de instituțiile statului român.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

De asemenea, arătăm că, potrivit principiului egalității puterii electorale, conform căruia „mandatele trebuie repartizate în mod echitabil pentru toate circumscripțiile electorale, în conformitate cu un criteriu unitar de repartizare”, enunțat de Comisia de la Veneția în cadrul „Linii directoare adoptate în cadrul celei de-a 51-a sesiuni plenare”², este necesară asigurarea unei repartiții echitabile și clare a mandatelor pentru circumscripțiile electorale după unul dintre următoarele criterii de repartizare: numărul populației, numărul rezidenților care domiciliază în circumscripția respectivă, numărul alegătorilor înregistrați, eventual numărul votanților, fiind preferată o combinație adecvată a acestor criterii.

Cu deosebită considerație,

**Președinte,
Toni Greblă**

Exemplar 2/2

² A se vedea Codul bunelor practici în materie electorală – Linii directoare și raport explicativ, adoptate de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept în cadrul celei de-a 52-a Sesiuni Plenare (Veneția, 18-19 octombrie 2002).